

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	275	18.08.2025	6	

5620-2025 (03.00)

Turun kaupungin lausunto asetusluonnoksesta toimeentulotuen asumismenojen kunta-kohtaisista rajoista

Tiivistelmä:

Kaupunginhallitukselle esitetään, että sosiaali- ja terveysministeriölle annetaan lausunto, jossa tuodaan esiin Turun erityisasema ja suositellaan toimeentulotuen asumismenojen rajojen korottamista erityisesti yksinasuville. Korotuksen toteuttaminen nähdään merkittävänä toimenpiteenä asumisen haasteiden ja asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä Turussa.

Kh § 275

Kaupunkiympäristö, strateginen ohjaus, asuminen, asunto- ja kehittämisjohtaja Christina Hovi ja erityisasiantuntija Henrik Södergrann 18.8.2025:

Sosiaali- ja terveysministeriö pyytää lausuntoa toimeentulotuen asumisosan kuntakohtaisten rajojen määrästä vuodelle 2026. Lausunto on toimitettava 26.8.2025 mennessä. Lausuntopyynnön diaarinumero on VN/17978/2025.

Asetusluonnoksessa ehdotetaan, että perustoimeentulotuessa hyväksyttävien asumismenojen kuntakohtaisia rajoja nostettaisiin vuodelle 2026 niissä kunnissa, joissa toimeentulotuen saajien keskimääräiset asumismenot ovat selvästi nousseet. Korotuksia esitetään sellaisiin kuntiin, joissa vuoden 2024 keskimääräinen vuokra ylittää nykyisen rajan vähintään 20 eurolla ja jos kunnassa on tilastollisesti riittävä määrä tuen saajia kyseisen kotitaloustyyppin osalta. Rajaa korotettaisiin tällöin kolmella prosentilla. Korotusta ei toteutettaisi, jos uusi rajataso ylittäisi keskimääräisen asumismenon määrän. Luonnoksessa esitetään Turun osalta yksinasuvien asuntokuntien rajojen korottamista nykyisestä 540 eurosta.

Turun kaupungin lausunto

Yksinasuvien asuntokuntien rajojen korottaminen on Turun erityistilanteen kannalta välttämätöntä. Turussa yksinasuvien osuus väestöstä on 56 %, mikä on selvästi enemmän kuin muissa kuutoskaupungeissa. Turun pienituloisuusaste on niin ikään suurin kuutoskaupungeista. Turku erottuu myös valtakunnallisesti korkeimmalla asunnottomuusasteellaan. Asunnottomuus on erityisesti kasvanut yksinasuvien joukossa. Kehitys lisää merkittävästi painetta sosiaali- ja terveystalouden järjestämiseen, ja tilanne edellyttää kohdennettuja toimenpiteitä sekä resurssien tarkoituksenmukaista suuntaamista.

Asumiskustannukset ovat nousseet Turussa nopeasti. Turun vuokrien kehitys on viimeiseltä kymmeneltä vuodelta ollut nopeinta kuutoskaupungeissa, kun tarkastellaan keskimääräisiä neliövuokria sekä kokonaisuudessa että erillisesti huonetyypeittäin (yksiöt, kaksiöt, suuremmat). Vuoden 2025 ensimmäisellä vuosineljänneksellä Turun ARA-tuettujen asuntojen vuokrat kasvoivat eniten kaikista tarkastelluista kaupungeista, kasvuprosentin ollessa 6,0 %. Toisella vuosineljänneksellä Turussa havaittiin toiseksi suurin vuokrien nousu, joka oli 5,0 %. Kelan asumismenojen tukiraja on jäänyt jälkeen vuokratasosta – esimerkiksi Turussa yksinasuvan tukiraja on 540 euroa, kun Tampereella se on

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	275	18.08.2025	6	

590 euroa. Vuonna 2024 Turun keskimääräiset neliövuokrat olivat jo lähes samalla tasolla kuin Tampereella (16,57 €/m² vs. 17 €/m²), mikä johtaa siihen, että tukirajat ylittyvät entistä useammin ja asukasta kehoitetaan muuttamaan edullisempaan asuntoon.

Turku erottuu selvästi muista kunnista, kun tarkastellaan Kelan keväällä 2025 antamien muuttokehotusten määrää. Vuonna 2025 Kelan antaman muuttokehotuksen sai 24 % turkulaisista toimeentulotuen saajista, koska asumismenot ylittivät tukirajan. Luku on suomen kaupungeista suurin. Turussa Kelan hyväksymän 540 euron enimmäisvuokran rajoissa oli Oikotie-palvelun kautta saatavilla 6.8.2025 vain 65 vuokra-asuntoa, mikä vastaa 3,3 prosenttia kaikista palvelun Turussa tarjolla olleista asunnoista. TVT Asunnot Oy:n vapaita asuntoja oli tukirajan puitteissa vain kaksi kappaletta. Turussa toimeentulotuen saajia oli vuonna 2024 yhteensä 17 405 tai 8,4 % väestöstä, joka korostaa tarvetta päivittää tukirajat vastaamaan nykyistä vuokratasoa, jotta yhä useampi voisi säilyttää kotinsa paikkakunnalla sekä ennalta ehkäistä asunnottomuutta.

Asunnottomuuden tilanne Varsinais-Suomen hyvinvointialueella (Varha) korostaa edelleen Turun erityisasemaa: ARA:n asunnottomuus selvityksen (11/2024) mukaan Varhan alueella oli yhteensä noin 496 asunnottomaa yksinelävää, joista peräti 87 % (434 henkilöä) oli Turussa. Tämä merkitsee 52 henkilön lisäystä vuoteen 2023 verrattuna. Turussa oli suhteessa enemmän asunnottomia kuin missään muussa Suomen kaupungissa, ja vuoden 2024 selvityksen mukaan asunnottomien määrä oli 2,3 asunnottomaa tuhatta asukasta kohden (vuonna 2023 vastaava luku oli 2,1). Pitkäaikaisasunnottomuus on laskussa mutta yksinelävien asunnottomien määrä on kasvanut merkittävästi (+52), ja kasvu näkyy niin naisten, nuorten kuin maahanmuuttajienkin joukossa. Asunnottomuus aiheuttaa merkittäviä taloudellisia kustannuksia: Sininauhasäätiön Sosped Keskusten (maaliskuu 2025) laskelman mukaan vuosi pitkäaikaisasunnottomana maksaa yhteiskunnalle 40 400 euroa, ja Turun pitkäaikaisasunnottomuus aiheuttaa Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle sekä Turun kaupungille vuositason josta jopa 10,5 miljoonan euron kustannukset terveydenhuollon, sosiaalipalveluiden ja hätämajoituksen osalta.

Asumismenoihin hyväksyttävien rajojen ehtojen tiukentaminen voi johtaa asunnottomuuden lisääntymiseen Turussa. Enimmäisvuokrien tiukennettu soveltaminen on johtanut siihen, että Kelan antamat muuttokehotukset ovat lisääntyneet. Kiristyksen tuomat leikkaukset osuvat pääosin yksin asuviin tuensaajiin, jotka muodostavat selvän enemmistön kaikista toimeentulotuen saajista. Jos Turun asuntomarkkinoilla ei ole riittävästi tarpeeksi edullisia asuntoja ja muuttokehotuksen saaneen siirtyminen edullisempaan asuntoon ei toteudu, voidaan toimeentulotuen määrää leikata enimmäisvuokran ylittävältä osalta. Tällöin asumiskuluja tulee kattaa muista tuloista, joiden riittävyys on inflaation takia jo ennestään huono. Tämä johtaa taloudellisiin vaikeuksiin ja voi johtaa nopeasti vuokratilanteisiin. Vuokratilanteista seuraa lopulta häätö ja riski ajautua asunnottomaksi kasvaa merkittävästi.

Turun kaupunki pitää tärkeänä, että valtio kantaa vastuunsa perustoimeentulon rahoituskustannuksista eikä siirrä taloudellista painetta kohtuuttomasti kunnille. Nykyinen rahoitusosuus on kaupungille haasteellinen suhteessa siihen, kuinka laajasti muutokset vaikuttavat väestöön, sillä kaupungit ovat houkuttelevia paikkoja pienituloisille. Turussa nettomuutto kaikissa yli 22 000 eu-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	275	18.08.2025	6	

ron tuloluokissa on ollut keskimäärin negatiivista vuosina 2018–2022, kun taas kaikissa tätä alemmissa tuloluokissa kehitys on ollut positiivista. Kaupungeissa on kuitenkin enemmän työpaikkoja ja palveluita, mikä voi parantaa taloudellista tilannetta pitkällä aikavälillä.

Kaupunki painottaa viimesijaisen toimeentulotuen riittävyyttä etenkin nykyisessä taloustilanteessa, jossa inflaatio ja sosiaalietuuksien leikkaukset ovat heikentäneet kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien tilannetta. Asunnottomuuden ennaltaehkäisy on huomattavasti kustannustehokkaampaa kuin asunnottomuuden hoitaminen. Asunnottomuus voi johtaa syrjäytymiseen ja sosiaalisten verkostojen menettämiseen ja sen ennaltaehkäisy auttaa ihmisiä pysymään osana yhteisöä ja ylläpitämään sosiaalisia suhteitaan. Vakaa asuminen on lisäksi tärkeää työllisyyden ja koulutuksen kannalta, sillä asunnottomuus vaikeuttaa työn ja koulutuksen saamista tai ylläpitämistä.

Turun kaupungin näkökulmasta toimeentulotuen asumismenojen korotus yhdenhengen talouksille on tärkeä asumisen haasteita ja asunnottomuutta ennaltaehkäisevä toimenpide. Turun väestörakenne ja paikalliset asuntomarkkinat tuovat mukanaan haasteita, jotka edellyttävät riittävää taloudellista tukea kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville. Ilman korotusta vaarana on, että kasvanut asunnottomuus johtaa laajoihin sosiaalisiin ja taloudellisiin lieveilmiöihin, kuten syrjäytymiseen, sosiaalisten palvelujen tarpeen kasvuun sekä yhteiskunnalle merkittävästi kasvaviin kustannuksiin. Korotuksen toteuttaminen on siten ratkaisevaa, jotta Turku pystyy vastaamaan väestönsä asumisen erityistarpeisiin ja ennaltaehkäisemään asunnottomuuden lisääntymistä sekä siitä aiheutuvia haittoja.

Oheismateriaali 1 Luonnos valtioneuvoston asetuksesta toimeentulotuen tarpeellisen suuruisten asumismenojen määrästä annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen muuttamisesta

Kansliapäällikkö Tuomas Heikkinen:

Ehdotus Kaupunginhallitus päättää antaa sosiaali- ja terveysministeriölle edellä olevan lausunnon.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

laus Sosiaali- ja terveysministeriö